

**Силабус навчальної дисципліни
«ОСНОВИ КУЛЬТУРИ І ТЕХНІКИ МОВЛЕННЯ»**

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітня програма: Початкова освіта

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Курс: IV (денна форма навчання), IV (заочна форма навчання)

Семестр: VII (денна форма навчання), VII (заочна форма навчання)

Факультет	Педагогічний
Кафедра	Теорії та методик початкової освіти
Викладач(-і)	<p align="center">Фото за бажанням</p> <p>ПІБ: Мартіна Олеся Володимирівна Посада: доцент кафедри Вчений ступінь: кандидат філологічних наук Тел.: Е-mail: martina@kpnu.edu.ua Робоче місце: 406 каб.; вул. Симона Петлюри, 1/6 Профайл викладача: http://kmd.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/martina-olesia-volodimirivna/</p>
Лінк на освітній контент дисципліни	<u>Посилання на дисципліну, розміщену в середовищі системи дистанційного навчання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Moodle) https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1305</u>
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна професійної підготовки нормативних навчальних дисциплін
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4/120
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна, дистанційна, змішана.
Політика дисципліни	<p>Академічна доброчесність. Студенти повинні самостійно виконувати навчальні завдання, посилаючись на джерела інформації в разі написання наукових досліджень, використання ідей, розробок, тверджень, відомостей. Зараховуються бали, набрані під час поточного опитування, самостійної роботи та бали підсумкового контролю. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання всіх видів робіт, передбачених курсом. Неприпустимо: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдання.</p> <p>Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.</p> <p>Креативна ініціатива здобувача вищої освіти. - спиратися на інтереси студентів і одночасно формувати мотиви навчання, серед яких на першому місці – пізнавальні інтереси, професійні схильності; - залучати студентів у вирішення проблемних ситуацій, проблемне навчання, процес пошуку і вирішення науково-педагогічних і практичних завдань; - використовувати такі методи навчання, як дидактичні ігри, дискусії, виявлення дефіциту інформації, співпереживання, проблемні ситуації тощо; - стимулювати колективні форми роботи, взаємодію студентів у процесі навчання і в усіх формах практичної пізнавальної діяльності.</p>
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування мовленнєвої культури і техніки мовлення студентів; опанування основних термінологічних понять, які є базовими для формування

	комунікативної компетентності студентів у процесі навчання.
Чому це треба вивчати?	Метою викладання навчальної дисципліни «Основи культури і техніки мовлення молодших школярів» є: формування вмінь граматично правильно і лексично виправдано застосовувати у власному мовленні слова різних лексико-граматичних розрядів для побудови зв'язних висловлень певного типу (розповідей, описів, міркувань), сприяння виробленню вмінь і навичок високої культури мовлення, усуненню мовних огріхів та недоречностей в усіх стильових різновидах літературної мови, досконале оволодіння технікою і методикою виразного мовлення.
Яких результатів можна досягнути?	Учням початкової школи необхідно вміти орієнтуватися в конкретній мовленнєвій ситуації, володіти правилами мовленнєвої поведінки в різних умовах спілкування; правильно, логічно і точно висловлювати свої думки; володіти технікою виразного читання текстів різних жанрів і комунікативних призначень, а також видами мовленнєвої діяльності на відповідному рівні в різноманітних ситуаціях мовлення; розуміти різноманітні тексти і розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них; висловлюватися вільно і спонтанно, не відчуваючи браку мовних засобів для вираження думки; свідомо й відповідально ставитися до слова; виробляти чуття правильного мовлення.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Дисципліна сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: загальних компетентностей (ЗК): <ol style="list-style-type: none"> 1. загальнонавчальна; 2. інформаційно-аналітична; 3. дослідницько-праксеологічна; 4. комунікативна; 5. громадянська; 6. етична; 7. соціокультурна; 8. міжособистісної взаємодії; 9. адаптивна; 10. здоров'язберезувальна; 11. інформаційно-комунікаційна; фахових компетентностей (ФК): здатність до вільного користування українською мовою як засобом спілкування, духовного збагачення і формування інтелектуальної культури для забезпечення належного рівня мовленнєвої компетентності, володіння вміннями і навичками комунікативно виправдано й доцільно користуватися мовними засобами у сприйнятті й створенні висловлювань у різних сферах, формах, видах, типах і жанрах мовлення.
Зміст дисципліни	Культура мови як наука і як рівень сформованості літературної мови. Мовна норма. Культура мови і культура мовлення. Формування культури мовлення. Характеристика рівнів культури мови. Сфери мовного спілкування. Мовна освіта. Мовне виховання. Мовленнєва поведінка. Основні комунікативні ознаки культури мовлення (правильність, точність, логічність, багатство, чистота, доречність, достатність ясність мовлення). Професійна мовнокомунікативна компетенція. Професійна мовленнєва комунікація. Мовнокомунікативні уміння. Комунікативна компетенція. Мовна компетенція (лексична, граматична, семантична, фонологічна, орфографічна, орфоепічна, пунктуаційна). Мовленнєві вміння (уміння говорити, слухати, читати, писати). Класифікація стилів сучасної української мови. Специфіка мови професійного спілкування. Чистота, виразність, естетичність професійної мови. Культура мовної поведінки та мовленнєвий етикет. Мовленнєвий етикет. Загальні правила мовленнєвого етикету. Культура побутового мовлення. Етичні й естетичні засоби мовлення. Особливості етичного спілкування. Формули мовного етикету (знайомство, звертання, вітання, прощання, подяка, співчуття, відмова, комплімент тощо). Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативні девіації в українському мовленнєвому етикеті. Етикетні порушення

	<p>невербального характеру. Аспекти етикетного мовлення сучасного студентства.</p> <p>Класифікація форм мовного спілкування. Діалог і його організація. Вербальні і невербальні компоненти діалогу. Монологічна форма спілкування. Організація полілогу. Культура телефонної розмови. Мистецтво публічного виступу.</p> <p>Стилістичні можливості слова. Лексика власне українська. Активна й пасивна лексика. Лексика словесно-художнього забарвлення. Творчі можливості слова: омонімія, синонімія, антонімія. Пароніми. Стилістичний аспект розмовної та просторічної лексики. Багатозначність слів як засіб увиразнення мови. Метафора. Діалектизми та жаргонізми в загальнонародній та літературній мові. Фразеологічні засоби стилістики.</p> <p>Виразність як ознака культури мовлення. Техніка виразного мовлення. Дихання як основа виголошеного мовлення. Голос – дієвий компонент звукового мовлення. Дикційна й орфоепічна чистота мовлення. Наголос як засіб виразності мови і мовлення. Словесний, логічний, (смісловий), емфатичний (емоційно-розрізнявальний) наголос. Функції наголосу. Робота над правильним виголошенням слів.</p> <p>Виразність та засоби логіко-інтонаційної виразності мовлення. Виразність мовлення як сукупність і система структурних особливостей, що підтримують увагу та інтерес слухачів. Техніка виразного читання і мовлення. Основи техніки мовлення. Постановка дихання – основа техніки мовлення. Голос як основний інструмент учителя. Дикція і орфоепія як компоненти, що забезпечують органічне сприйняття тексту. Розвиток виразної звукової артикуляції мовлення (дикції).</p> <p>Виразність мовлення й структурно-інтонаційна організація тексту. Виразність як особливість структури мовлення. Текст і його ознаки. Зв'язність та цілісність тексту. Підтекст. Логічна виразність (логічні паузи, логічні наголоси, логічна композиція речень). Інтонаційна виразність. Міміка і жести як компоненти виразності. Мімічні ознаки емоційного стану людини. Роль інтонації та невербальних засобів у посиленні виразності мовлення.</p> <p>Виразність мовлення й структурно-інтонаційна організація тексту. Засоби виразності мовлення (інтонація, логічний наголос, звукове оформлення тексту, емоційно забарвлені слова і вирази, фігури поетичного синтаксису.) Умови досягнення виразності мовлення. Значення виразного читання поезії для продуктивного засвоєння молодшими школярами інтонаційних відтінків повідомлення, прохання, наказу, звертання. Образність мовлення – запорука виразності. Мистецтво художнього читання.</p> <p>Стилістичне використання морфологічних засобів мови. Стилістичні особливості категорій роду та числа іменників. Кличний відмінок іменників. Звертання, що складаються із кількох назв. Уживання деяких форм прикметників. Помилки у вживанні форми ступеня порівняння прикметників. Вживання зворотного та присвійного займенників. Сполучення числівника з іменником. Творення і вживання деяких форм дієслова.</p> <p>Стилістичне використання синтаксичних засобів мови. Порядок слів у простому реченні. Узгодження підмета з присудком. Уживання однорідних членів речення. Паралельні синтаксичні конструкції. Складне речення. Види помилок у складному реченні.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда.);</p> <p>практичні (виконання письмових робіт, проведення експерименту, практики);</p> <p>пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний (виклад готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);</p> <p>репродуктивний (виконання різного типу завдань за зразком);</p> <p>метод проблемного викладу (є перехідним від виконавської до творчої діяльності);</p> <p>дослідницький (організації пошукової, творчої діяльності студентів,</p>

	спрямою на розв'язання нових для них проблем).
Міждисциплінарні зв'язки	навчальна дисципліна «Основи культури та техніки мовлення молодших школярів» продовжує лінгводидактичну підготовку майбутніх педагогів. Їй передують засвоєння таких курсів, як «Українська мова за професійним спрямуванням», «Теоретичні основи початкового курсу української мови», «Риторика», «Соціолінгвістика», «Практична стилістика».
Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду КПНУ	1. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова. За ред. А.П. Грищенка, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ, Н.І. Тоцька, І.М. Уздиган. Київ : Вища школа, 2002. 439с. 2. Карпалюк В.С. Сучасна українська мова. Синтаксис : навчальний посібник. В.С. Карпалюк, О.В. Мартіна, Н.В. Третяк. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький Д.Г. 2011. 284с. 3. Карпалюк В.С. Українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Словотвір : навчальний посібник. В.С. Карпалюк, П.С. Каньоса, Н.В. Карпалюк. Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М.І. 2010. 240с. 4. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова : підручник За ред. М.Я. Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я. Грипас. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Вища школа. 2000. 429с.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекції 14 (год.), практичні 34 (год.), самостійна робота 72 (год.)
	Заочна форма: лекції 4 (год.), практичні 10 (год.), самостійна робота 106 (год.)
Поточний контроль	Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота: усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему тощо.); письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів практики); спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль здійснюється у формі складання іспиту. До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, та при вивченні модулів набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.
Локація	http://ped.kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/

Розробник

Мартіна О.В.